

Pszichológia mesterképzési szak

Kód: PSYTANM1

Az írásos tanterv utolsó frissítésének ideje: 2010.09.08. 15:34:26

Az ezen időpont előtti utolsó tantervmódosítás ideje: 2010.09.08. 15:33:33

A végzettség megnevezése: "okleveles pszichológus"

Tagozat: Nappali. Képzési szint: MA/MSc

Összesen: 120 kredit. Félévek száma: 4. Tantermi órák száma: 1200. Gyakorlati képzés: %.

ZÁRÓVIZSGA:

A záróvizsga célja, hogy a jelölt bemutassa a szakon szerzett ismereteit, valamint hogy bizonyítsa, képes az elsajátított ismeretek szintetizálására, a tudományos munkához szükséges kezdeti lépések megtételére, valamint a tudományos szakpróza nyelvén való értekezésben megkívánt módszertani és stiláris eljárások alkalmazására

A záróvizsga tartalmának, szerkezetének bemutatása:

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

- Abszolutórium megszerzése.**
- A konzulens és egy opponens által bírált és elfogadott (min. 100 000 n terjedelmű) diplomamunka a választott speciális program témájában.**

A záróvizsga részei:

- A diplomamunka megvédése bizottság előtt.**
- Komplex szóbeli záróvizsga, ahol a hallgató számot ad arról, hogy a képzési célokban meghatározott ismereteket és készségeket birtokolja, képes azokat összefüggéseiben kezelni és alkalmazni. A komplex záróvizsga két részből tevődik össze: az egyik rész a differenciált szakmai anyag ismereteiből áll, a másik rész az elméleti alapozó képzés és a szakmai törzsanyag ismereteit valamint a kutatómódszertani ismereteket öleli fel.**

A záróvizsga eredménye:

A konzulens és az opponens a diplomamunkát 1-100 ponttal értékelik. A diplomamunka megvédését a záróvizsga-bizottság 1-100 ponttal értékeli. A komplex szóbeli vizsga mindkét részét 1-100 ponttal értékeli a záróvizsga-bizottság. A hallgató így összesen 500 pontot érhet el a záróvizsgán. Az értékelés a következő arányok szerint történik:

0-250 pont (0-50%): elégtelen (1)

251-310 pont (51-62%): elégséges (2)

311-375 pont (63-75%): közepes (3)

376-440 pont (76-88%): jó (4)

441-500 pont (89-100%): jeles (5)

Az MA-oklevél minősítését a záróvizsga eredménye adja. Kitüntetéses oklevelet az a hallgató kaphat, akinek a záróvizsga eredménye és annak valamennyi részjegye 5(jeles), tanulmányai során 4(jó) érdemjegynél rosszabb osztályzata

nem volt.

Az egyes szakirányok szóbeli záróvizsgájának tételsorai a következők :

A záróvizsga tételeit valamennyi szakirány esetében a szakirány profiljának megfelelően alakítottuk ki. Ugyanakkor a tételek megfogalmazásánál támaszkodtunk a pécsi pszichológusképzés ama hagyományára, hogy az egyes témák a részdiszciplínák és tárdiszciplínák eredményeivel összefüggésben jelenjenek meg. Így a közös Elméleti alapozás a pszichológia alapterületein, a Szakmai törzsanyag, illetve Társtudományi alapozás tárgyainak ismeretanyaga is a záróvizsga tételeinek szerves részét képezi. Az egyes tételek végén, ahol ez releváns, zárójelben adjuk meg azokat a tudományterületeket, amelyek a tétel komplexitását biztosítják.

Kognitívpszichológia szakirány

- 1.A) A pszichológia filozófiai alapjai (test-lélek probléma, elmefilozófia, filozófiai iskolák hatása a pszichológiai gondolkodásra).
- 2.A) Az észlelés biológiai és pszichológiai megközelítése (tárgy- és arc személyészlelés folyamatai, az észlelés vizsgálati paradigmái, az észlelés zavarai).
- 3.A) Szocio-emocionális folyamatok pszichológiai és kognitív affektív tudományi megközelítésben (társas kapcsolatok, affektív folyamatok).
- 4.A) A fejlődés kognitív- és idegtudományi szemlélete (agyfejlődés és a kognitív képességek közötti kapcsolatok, vizsgálati módszerek).
- 5.A) A fejlődés zavarai (pervazív zavarok, részképesség-zavarok, idegrendszeri fejlődési rendellenességek).
- 6.A) A pszichológiai folyamatok biológiai háttere (hormonok, agy, viselkedés).
- 7.A) A téri reprezentáció filozófiai, kognitív pszichológiai és idegtudományi megközelítése.
- 8.A) Az emlékezés kognitív pszichológiája és a memória funkciók zavarai.
- 9.A) Nyelv, gondolkodás és tudat.
- 10.A) Neuropszichológiai tesztek és kognitív idegtudományi vizsgálati eljárások.

- 1.B) Az evolúciós pszichológia alapelvei, magyarázó modelljei.
- 2.B) Csoport és egyén I.: Önzetlenség és együttműködés.
- 3.B) Csoport és egyén II.: Csalás, csaló-felismerés, machiavellizmus.
- 4.B) Szociális megismerés és társas kapcsolatok: elmélet, empátia, szociális intelligencia.
- 5.B) Az elme evolúciója: evolúciós algoritmusok, humán kognitív evolúció, a nyelv evolúciója.
- 6.B) Párkapcsolatok I.: szexuális stratégiák.
- 7.B) Párkapcsolatok II.: párválasztás, vonzerő, arc.
- 8.B) Szülői stratégiák: kötődés, részrehajlások és konfliktusok a szülői gondozásban.
- 9.B) Adaptív életpályák: fejlődés, személyiség, szocializáció.
- 10.B) A pszichopatológiák és devianciák evolúciós gyökerei.

Fejlődéslélektani tételsor (A tételek)

1. **A pszichológiai fejlődés elméletei** (pszichoanalízis /korai és tárgykapcsolati/, Piaget, Vigotszkij, Wallon, tanuláselméleti megközelítések, evolúciós pszichológia, munkapszichológia).
2. **Anya-utód kapcsolatok, attachment, korai fejlődés** (evolúciós pszichológia, szociális tanulás, pszichoanalízis, pszichopatológia).
3. **Szexuális viselkedés és fejlődés, nemi szerepek** (evolúciós pszichológia, pszichoanalízis, szociálpszichológia, fejlődésszichológia, pszichopatológia).
4. **A klasszikus fejlődéstani elméletek újraértelmezése a kortárs kutatások tükrében** (fejlődési pszichopatológia, empirikus csecsemőkutatások stb.)
5. **Fejlődés és adaptáció.** Az evolúciós szemlélet szerepe a fejlődés-lélektani modellekben. (evolúciós pszichológia, kötődésemélet, fejlődési pszichopatológia).
6. **Élettörténet és identitás.** A személyiség megismerésének narratív technikái (interjú, exploráció, apperceptív és produktív technikák, személyiségpszichológia, szociálpszichológia)

7. **Konstrukció és rekonstrukció.** A megtörtént és az elbeszélte események, felidézés és emlékezet. Az emlékezés hibái, emlékezet és trauma (Kognitív idegtudomány, kognitív pszichológia, pszichoanalízis, szociálpszichológia)

Gyermekeklinikai tételsor (B tételsor)

1. **A gyermekek pszichodiagnosztikájának folyamata** (első interjú, anamnézis, klinikai kérdés, tesztbattériák összeállítása, iránydiagnózis)
2. **A projektív tesztek elméleti alapjai, az észleléstől a felszólító jellegig, a személyiségjellemzők és -dinamika megismerésének lehetőségei** (TAT, Rorschach, Világjáték, CAT); rajzvizsgálatok (emberrajz, családrajz); a rajz, mint narratívum.
3. **A pszichikus zavarok eredetének elméleti paradigmái** – a pszichoanalitikus, a tanuláselméleti, a fenomenológiai és az organikus gondolati modellek.
4. **A normalitás fogalmának alakulása a fejlődéslélektani elméletekben.** A pszichopatológia hatása a normál fejlődés megfogalmazásában. Fejlődési elakadás és patológia.
5. **A pszichikus kórformák osztályozásának általános kérdései: a BNO-10 és a DSM-IV rendszerének ismertetése.**
6. **Pszichés zavarok gyermek- és serdülőkorban.**
7. **A személyiség bio-pszicho-szociális modellje** (örökletesség, környezeti tényezők), modern temperamentum elméletek.
8. **A serdülőkor mint normatív krízis, devianciák, patológia** (Erikson, Marcia, Laufer, Vikár).

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOR

Klinikai és egészségpszichológiai szakirány A tételsor

- 1.A A klinikai pszichológia céljai, feladatai, társtudományai. A normalitás és a patológia koncepciója a pszichopatológiában.
- 2.A A pszichikus zavarok eredetének elméleti paradigmái: a pszichoanalitikus-, a tárgykapcsolati-, a tanuláselméleti-, a fenomenológiai- és az organikus modellek.
- 3.A A figyelem- és orientációs zavarok, a percepció, a gondolkodás és emlékezés pszichopatológiai zavarai és ezek diagnosztizálásának lehetőségei.
- 4.A A pszichikus kórformák osztályozásának általános kérdései.
- 5.A A fejlődési pszichopatológia alapfogalmai és főbb koncepciói.

- 6.A A felnőttkori pszichés zavarok: az elmebetegségek és a hangulatzavarok jellemzői.
- 7.A Az életút során fellépő alkalmazkodási- és személyiségzavarok.
- 8.A Az első interjú és az anamnézis a klinikai pszichológia gyakorlatában, a diagnosztikus folyamat bemutatása. A személyiség -, az identitás megismerésének narratív technikái (fejlődéslélektan, személyiség-lélektan, asszociációs háló, tartalomelemzés, interjúk, fókuszcsoport).
- 9.A A projektív tesztek elméleti alapjai, a személyiség jellemzők és a személyiség-dinamika megismerésének különböző lehetőségei.
- 10.A A személyiség pszichopatológiai vonatkozásai a szorongásos kórképekben.
- 11.A A pszichoterápiás folyamat és a pszichoterápiás ülés szakaszai. Indikációk, kontraindikációk a pszichoterápiás munkában. A pszichoterápiás diagnózis.
- 12.A Az alap pszichoterápiás ellátás formái és jellemzői.
- 13.A A pszichoterápiás gondolkodás szemléleti alapmodelljei, és a pszichoterápiás ellátás területei.
- 14.A A főbb pszichoterápiás irányzatok és azok módszertani jellemzői.
- 15.A A krízis és a trauma jelensége, típusai, jellemzői.

Klinikai és egészségpszichológiai szakirány B tételsor

- 1.B. Az egészségpszichológia célja, feladatai, társtudományai. Az egészség és a betegség fogalma az egészségpszichológiában.
- 2.B. A szorongás és az elhárító mechanizmusok.
- 3.B. A fájdalom egészségpszichológiai megközelítése, a fájdalom-zavar típusai és azok terápiás lehetőségei.
- 4.B. Betegségmagatartás, a betegszerep eltérő meghatározásai. Az egészség és a betegség szociális reprezentációja (egészségpszichológia, szociálpszichológia). A diagnózis mint stigma, a betegség mint metafora.
- 5.B. A szerhasználat – kiváltképp az alkohol, a drog és a dohányzás – fejlődés-lélektani és egészségpszichológiai vonatkozásai.
- 6.B. A rehabilitáció és prevenció lehetősége a szomatikus és pszichés kórképek esetében.
- 7.B. A személyiség mérésének alapvető átfogó és specifikus kérdőíves technikái.
- 8.B. Az egészségmagatartás bejósolására alkalmas modellek és ezek alkalmazási lehetőségei az egészségfejlesztés területén.
- 9.B. Az egészségi állapot kérdése (népegészségügyi mutatók, tünetmentesség, vitalitás, életminőség és pszichés jól-lét).

10.B. A stressz fogalma, a fogalom differenciálódása. A patogénikus és salutogénikus szemléleti paradigmaváltás. A stresszel való megküzdés, a személyiség pozitív erőforrásai.

11.B. A krónikus betegség jellemzői, pszichoszociális következményei. A szív- és a keringési, a szisztémás autoimmun, valamint az onkológiai betegségek egészségpszichológiai sajátosságai. A krónikus betegséghez való alkalmazkodást elősegítő eljárások és technikák.

12.B. A személyiség bio-pszicho-szociális modellje (örökletesség, környezeti tényezők), modern temperamentum elméletek (genetika, neuropszichológia, evolúciós pszichológia).

13.B. Az egészségfejlesztés fogalma, színterei. Az egészségkommunikáció lehetséges módjai. Az orvos-beteg viszony.

14.B. Ki segít a segítőnek? Empátia, altruizmus és a segítő hivatásúak pszichológiai szindrómái.

15.B. A terminális stádiumban lévő betegek pszichológiai folyamatai. A gyász munka jellemzői. A hospice intézménye és a hozzátartozók segítése (személyiség-lélektan, fejlődés-lélektan, szociálpszichológia).

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA TÉTELEK

1. **Csoportdinamikai folyamatok** (norma, konformitás, csoportalakulás, csoportstruktúra, befolyás típusai, kohézió, teljesítmény, döntési folyamatok, mérési technikák)

2. **Kollektív emlékezet** (emlékezet és identitás, kulturális és kommunikatív emlékezet, kollektív emlékezet dinamikája, az emlékezet rekonstruktív természete, a nyelv szerepe az emlékezésben)

3. **A csoportalapú érzelmek kutatása** (érzelem-átélés csoporttagként; társas sütkérezés; kollektív büntudat; kollektív szegény; felmentő stratégiák; azonosulás/büntudat paradoxon, kollektív áldozatiság).

4. **A nyelv és a társas viszonyok** (nyelvi kategória modell; nyelvi csoportközi elfogultság; infrahumanizáció, az ágencia nyelvi indikátorai)

5. **Konstrukció és rekonstrukció a történetben** (a megismerés módozatai, az elbeszélés és az identitás kapcsolata, nyelvi formák és az identitás összefüggései; konstrukció és szervezeti módszertanok)

6. **Előítélet** (elméletek, intrapszichikus és csoportközi megközelítések, előítélet jelenségek, célcsoportok, az előítélet csökkentésének stratégiái)

7. **Szociális reprezentáció** (konstruktivizmus, elméleti gyökerek, Moscovici kutatása, reprezentáció és identitás, reprezentáció és kommunikáció; reprezentáció formái, konszenzus, a hatalom szerepe)

8. **Szociális kategorizáció és identitás** (A kategorizáció folyamata, szociális identitás, minimális csoport paradigma, interperszonális-csoportközi kontinuum, társas összehasonlítás, kognitív alternatíva, fenyegetett identitás)
9. **Kvalitatív és kvantitatív eljárások a társadalomtudományokban** (narratív pszichológiai tartalomelemzés, kvalitatív és kvantitatív megközelítések közti különbségek, Chicagói iskola, Interjú, fókuszcsoport, más szöveget generáló projektív tesztek, adatfeldolgozási technikák)
10. **Kisebbségek, közösségek és empowerment** (pozicionálás, dialógus versus kisebbségi befolyás, közösség funkciói, részvételi modellek, közösségszervezés, közösségfejlesztés és közösségi tervezés, empowerment dimenziói)

SZERVEZETPSZICHOLÓGIA TÉTELEK

1. **Szervezeti kultúra** (fogalma, kutatásának története, felmérésének céljai és módszerei, Cameron és Quinn versengő értékek modellje, Schein szervezeti kultúra elmélete, Alvesson szervezeti kultúra modellje – a metafora szerepe a szervezeti kultúra feltárásában; konstruktív és destruktív konfliktus, Glasl-féle konfliktus szakaszok, Thomas és Kilmann konfliktus kezelési modellje, a konfliktusok költségei a szervezetekben, a munkahelyi szocializáció és a konfliktusok kapcsolata, konfliktus kommunikáció)
2. **Alkalmasság-, és kiválasztási technikák** (a pszichológia alkalmasság fogalma, az alkalmasság és kiválasztás folyamata, munkakörelemzés, munkakör értékelés, strukturált és strukturálatlan interjúk, projektív tesztek a kiválasztásban, a személyiség kérdőíves vizsgálata, a kognitív képességek vizsgálata, AC, a pszichológiai módszerek használatának etikai kérdései)
3. **Szervezetelméletek** (a szervezetelméletek fogalma, klasszikus és modern szervezetelméletek, neomodern szervezetelméletek, posztmodern szervezetelméletek, reflektív és reflexív szervezetelméletek, a vezetés és a kontrollálás különböző felfogásai az egyes szervezetelméletekben, szervezeti metaforák)
4. **Munkahelyi mentálhigiéné** (a mentálhigiéné alapjai, a munkahelyi egészségfejlesztés egyéni és szervezeti útjai, a munkahelyi stresszorok és stressz, pszichoszociális kockázati tényezők, kiégés, helper szindróma, a munkamánia, a munkahelyi bántalmazás, pszichoterror)
5. **Vezetépszichológiai elméletek** (a vezétepszichológia vonás-, viselkedés-, és szituációs megközelítései, LMX elmélet, vezetési stílusok, neurotikus szervezetek; a vezető szerepe a kultúra kialakításában)
6. **Szervezeti diagnosztika és fejlesztés** (a magatartástudományi szervezetfejlesztés fogalma és elvei; változásmenedzsment; egyéni, csoport és szervezeti szintű felmérések és fejlesztések (tréning, coaching, mentorálás, DC); kvalitatív és kvantitatív módszerek a szervezetek felmérésében)
7. **Konstrukció a szervezetszichológiában** (a szervezetek narratív sajátosságai; a szervezeti kultúra, mint szociális reprezentáció; a közösséghez tartozás pszichológiai előnyei;

jelentés-konstrukció a munkahelyen; a szervezeti azonosulás konstrukciója – személy-szervezet interakció)